EUROOPAN HYBRIDIUHKIEN TORJUNNAN OSAAMISKESKUS

LAUSUNTO

6.4.2026

VN 17/2026 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston kyberturvallisuusasetukseksi (CSA2) ja NIS 2-muutosdirektiiviksi

Tämä lausunto keskittyy pelkästään asetuksen ja direktiivin asemointiin nykyisen ja mahdollisesti ennakoitavissa olevan globaalin hybridiuhkatilanteen kannalta, eikä ota kantaa muihin vaikutuksiin.

Globaali taloudellinen ja geopoliittinen kilpailu tulee vähitellen yhä selkeämmin näkyväksi. Se kohdistuu esimerkiksi raaka-aineisiin, tuotantolinjoihin, innovaatioihin, investointeihin ja ylipäänsä globaaleihin markkina-asemiin. Tulevaisuuden markkinoiden kannalta hyvin keskeistä on se, kuka pystyy osallistumaan vaihdantaan väestöltään ja taloudeltaan kasvavan globaalin etelän kanssa. Kilpailussa on kysymys myös yhteiskuntajärjestelmien hyväksyttävyydestä. Kiina ja Venäjä kommunikoivat avoimesti länsimaisen ns liberaalin demokratian vastaisesti ja tarjoavat globaalin etelän maille yhteistyötä talouden ja turvallisuuden saroilla. Niille on myös tyypillistä käyttää kaupallisia ja teknologisia riippuvuuksia sekä investointipääomia geostrategiseen vaikuttamiseen, mistä voi koitua hybridiuhkatilanteita. Lisäksi erityisesti Kiinan on osoitettu vakoilevan länsimaita tehokkaasti verkossa laajoin tavoittein, eikä sen laajaa tiedusteluyhteistyötä Venäjän kanssa voi sulkea pois (maat julistivat helmikuussa 2022 siirtyneensä rajattomaan yhteistyöhön).

Eurooppalaisen demokratian kannalta parasta tulevaisuuteen varautumista olisi kulkeminen kohti sellaista demokratioiden yhteismarkkina-aluetta, jonka volyymi olisi riittävä ensinnäkin selviämään globaalista kilpailusta ja myöhemmin laajentamaan yhteyksiä globaalissa etelässä. Euroopan unionille avautuu tässä kehityksessä merkittäviä mahdollisuuksia. Sen tulee säilyä demokraattisten oikeusvaltioiden liittona, jonka vakaus ja ennustettavuus vetävät puoleensa investointeja ja tukevat innovatiivista ja tuottavaa talouselämää. Kyberturvallisuudelta tulee jatkossa edellyttää riittävää resilienssiä, kykyä tunnistaa vihamielisiä toimijoita ja kykyä sulkea niitä yhteistoiminnan ulkopuolelle. Yleisesti ottaen kyberturvallisuutta tulee kehittää koko EU:n alueella.

Ehdotus vahvistaa unionin strategista autonomiaa ja riippumattomuutta unionin ulkopuolisista palveluntarjoajista.

Ehdotuksen toimenpiteet edistävät sisämarkkinoiden toimintaa, unionin laajempia strategisia tavoitteita ja lisäävät yhdenmukaisilla toimenpiteillä unionin oikeusvarmuutta. Eriävät kansalliset ratkaisut heikentävät tietoturvallisuutta ja oikeusvarmuutta sisämarkkinoilla, joten asiaa kannattaa säännellä EU:n tasolla.

Ehdotus vahvistaa jo aiemmin NIS2-direktiivissä luotujen EU-tason kyberturvallisuuden yhteistyö- ja tiedonvaihtoverkostojen (CSIRT-verkosto ja EU-CyCLONe) toimintaa kyberuhkien havainnoinnissa, uhkiin reagoinnissa ja kyberhäiriöistä toipumisessa. Ehdotus selkeyttää näiden verkostojen toimintaa kyberpoikkeamatilanteissa sekä ENISA:n roolia näissä tilanteissa. Ehdotuksella voidaan myös ennaltaehkäistä kyberturvallisuushäiriötä paremman, laajemman ja ajankohtaisemman tilannekuvan ansiosta. Ehdotus todennäköisesti vaikuttaisi erityisesti matalamman kypsyystason maiden kyberturvallisuuden kehittymiseen, sillä jatkossa ENISA tarjoaisi selkeämmin esimerkiksi tukea harjoitteluun sekä häiriöistä toipumiseen. Paremmat tilannekuvatuotteet sekä tehokkaampi yhteistyö unionin tasolla voi myös tukea EU:n alueella toimivia yrityksiä kyberuhkiin varautumisessa ja niihin reagoinnissa, ja siten pienentää vakavien ja laaja-alaisten kyberhäiriöiden todennäköisyyttä.

Ehdotus ohjaa myös hakemaan yhteisiä ICT-toimitusketjuja koskevia ratkaisuja, jotka vahvistavat turvallisuutta, edistävät sisämarkkinoiden toimintaa ja EU:n teknologista suvereniteettia.

Hallituksen esitys ottaa huomioon globaaliin markkina-alueita koskevaan kilpailuun ja uusiin kumppanuuksiin liittyviä näkökohtia toteamalla, että:

- ICT-toimitusketjujen turvallisuutta koskevilla säännöksillä voi olla myös erilaisia kauppapoliittisia ja ulkopoliittisia vaikutuksia.
- EU:n tulisi kartoittaa standardipohjaisten markkinoiden luomisen edut ja mahdollisuudet ja panostaa sääntely-yhteistyöhön kolmasmaakumppaneiden kanssa. EU:n tulee hyödyntää unionin olemassa olevia välineitä laajasti myös kolmasmaayhteistyössä haitallisten riippuvuuksien purkamiseksi.

Kokonaisuutena ehdotukset ovat kannatettavia ja HE:n kannat perusteltuja. Huomattakoon kuitenkin, että komissio ehdottaa sitä, että se voisi antaa riskienhallintatoimenpiteistä täysharmonisoivia täytäntöönpanosäädöksiä. Suomen kannalta katsoen jäsenvaltioiden tulisi voida jatkossakin toteuttaa ehdotuksen velvoitteita pidemmälle meneviä kansallisia toimenpiteitä, SEU 4(2) artiklan mukaisesti.

Haavoittuvuudet ja Resilienssiverkoston

Johtaja, Komdri (evp) Jukka Savolainen